

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft

o. é. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútcza, STEIN J. könyvkereskedése.

(D) Politikai észlelődések. II. Az államok fejlődésével s az emberiség polgáriadosásával — a szó szoros értelmében véve a polgáriadosást — az állambűlcseleg felszószt a szerepeket az országokban, levette a népek vállairól az ingyenkatonskodást, le az arisztocratiáról az ex nobili officio végzett államszolgálatok terhét; rendszeresítve a honvédelmet, igen a hivatalviselést.

Ennél fogva a népek inkább otthoniasultak családi tűzhelyeik körül, folytonosabban láthattak életfoglalkozásaikhoz, mert egész életidejük rendelkezésük alatt állott, nem hurcolták őket hódításvágyó fejedelmek országáról országra, nem tették ki a családi atyát a csata vérhalálának martalékaul, feloszták az állam népességét, s sorsvonás vagy évkor, vagy toborzás által kiállíták a honvédelmet, professióvá tették a tisztviselést.

Az államalak nagy része, jelesen Franciaország elő-példája után az egyik szabados tulságból, a másik gépies tulságba ment át. Az erőnek a kormány kezébe való minél teljesebb összpontosítása végett egy néhány államban létre jött a sorkatonaság és burocratía.

A sorkatonaság eszméje Angolhon és Poroszthonban van még legszebben alkalmazva, a mennyiben az angoloknál nincs katonakötelezettség, s az egész hadsereg toborzás útján töltetik be, a mi által azon valódi cél van elérve, hogy a hadsereg arra hívott és e pályára ösztönnel bíró egyénekkel van betöltve; a poroszoknál viszont nemzeti katonaság van, az állandó szolgálat csak három évre terjed; a tartalék erős és fegyvergyakorlott, az ifjúság ereje, termékenység, munkaképessége nincs elfogva az államtól, a merevebb sorkatona rendszer miatt. És mindezen felül, hogy a katonaság a nemzet érdekei ellen ne fordulhasson, úgy porosz mint angol földön a hadvállalatok az országos képviselő helybenhagyását szükségesik.

De mind a mellett, hogy ez utóbbi államokban akár emberiség, akár alkotmányi szempontból a sorkatonasádkód eszméje mérsékeltbben van alkalmazva; mégis elmondhatni, hogy az e részbeni államgazdaskodás csak azon tulságos állásban van, minőben volna az oly magángazdász, hol a gazda miután jobbágyait elveszté, mindenik földészeti tület ágának művelésére külön egyéneket fogadna fel; egyik cseledeje csak a szőlőt művelné, másik csak szántána, harmadik csak kapálna, negyedik csak kaszálna sat. mi által a munkaszakok tées idejében egy sereg hasznosítható munkasorát; végül minden növényt, mint hever bekeidőn a sorkatonaság százezreiben; s ezen heverő erők mégis rendszeres fizetést húzván, a gazda minden jövedelme a rossz felosztás áldozatul esnek.

Valamint a magán, úgy az államgazdásztnak is feladata az, hogy minden munkaerőt hasznosítson magára nézve, s minden oly kiadást kíméljen, a mely kímélhető.

És el van-e e cél érve a legérettebb államokban is?

Angolhon népességének $\frac{1}{112}$ részét foglalja el a katonasággal, melyre e munkaerővesztésen kívül az államjövetelemnek szinte $\frac{1}{3}$ részét vesztegeti (jövetelem 461,5 millió tallér, kiadás a hadügyre 174,5 millió tallér) Franciaország $\frac{1}{4}$ -et (jöv. 486 0 m. tall., hadi kiadás 123,5 millió tallér) Ausztria szintén $\frac{1}{3}$ -át (jöv. 18,5 millió tallér, hadügy kiadás 70,5 milliót) és így tovább.

Elannyira, hogy csak Európában a polgári ételtől a nemzetek ipartól elfogott katonaság összesen négy millió roppant száma megy, melynek évi szükségére e föld-részt 670 millió tallér áldoz! Ennyi embert és ennyi pénzt szentel a 272 millió lélekből álló európai állam azon célra, hogy saját kebelében a rendet fenntartsa; de nem is azért, mert hisz a rendet a Landwehr-ek is pompásan fenntarthatnák, de inkább áldoz azért, hogy egy-egy hódítási vágyó uralkodó ellenében önmagát biztosítsa.

Mennyit lehetne tenni azon pénzzel és embererővel, ha az humanisták és műveltségi célokra fordították; mi más arca lenne egy század alatt Európának, ha kimondanák az uralkodók és nemzetek, szent a törvény, szentek a népek és uralkodók jogai, szentek és sérthetetlenek az országok határai, a ki más ország ellen támad, egész Európa honvéd ereje reá ront, legyen béke a világban, nincsen sorkatonaság, csak is annyi a mennyi a kormány benső tekintélye és a rend fenntartására szükséges.

Az erdélyi gazdasági-egylet. (Folytatás). Május 2-kán Sz. Keresztúron állatkiallítás volt, melynek eredménye azon belmegnyugvára vezetett, hogy nemzetünkben a tárlatok iránti érdeklődés naponta növekedőben van. A cél, melyre a tárlatok hivatnak, leginkább az által remélt megközelítettni, ha a tárlatok több helyen megállandósulnak, e tekintetben Maroszzék és Udvarhelyszék szép példával elő-járnak. Sept. 30-ra a választmány Kézdi-Vásárhelyen rendez állat, termény és gazdasági ipar-kiallítást, és Háromszék testvéreivel bizonyosan egyformán fog előretörni. Ez másképp nem is lehet; mindhárom vidéken egy a népfaj, melynek szelleme, szükségéi, érdekei ugyanazok. Octóber 31-kén Kolozsvárt lesz terménykiallítás. A kolozsvári terménytárlat egyik szakaszának, a gyümölcsészeti, már magasabb hivatása is van, a mennyiben hatása közvetve kiterjed az egész közhaszra. A kolozsvári tárlatra meg fog jenni a m. kertészeti társulatnak vidéki tárlatok elrendezésére kinevezett egyetemes bizottságnak küldöttsége is, mely küldöttség megerősödve a helybeli gazdasági-egylet szakértő küldöttségével, oda fog működni, hogy a még sok helyen ismeretlen honi gyümölcsfajokat kiismerje, meghatározza, egységet állítson meg a gyümölcsfajok zavaros elnevezésében, ismerje ki a helyi viszonyokat, a haszonkerteszetben vidékenként használni szokott művelési módokat, a hiányokat, hogy ezeket alkalmas eszközökkel orvosolhassa sat. sat.

szóval összegyűjti az ország különböző vidékeiről az adatokat, hogy ez anyagból a honi kertészet tudományának alapját megvevessék, s lassanként tovább építsék. És ezt a magyar kertészeti társulat csakis választve az összes honi szakértelmisége összpontosítása által gondoltam elérhetőknek. Az egyetemes bizottságy gyűléseiben az egylet is résztvevő küldöttjei által.

Ezzel hasonnemű eljárás, hogy a választmány a magyar gazdasági-egylet testvéries felszólítására a pesti közgyűlésen, a tótmegyeri ekeversenyen küldöttjei által magát képviseltetni el nem mulasztotta.

Örömmel jelentem, hogy a közelebb lefolyt 5 hónap alatt egyletünk iránt mutatott részvételnek sokkal vidámabb képével találkozunk, mint az azelőtti két sovány félévben. En ezt a legközelebbi idő szelleme befolyásának tulajdonítom, midőn a nevekűdő szükség érzetével a közérzetlet magához tért, a nemzeti tevékenység megijódva uj erőre kapott, az ország különböző részeiből a közlekedés magasabb példáirol veszünk tudósítást. Mekkora különbség a jelen év és 1854 közt, midőn a gazdasági-egylet ujra alakult! Akkor a társulat első napjaiban alig számlált 20—30 tagot, s ma már minő benső meglegedéssel olvassuk, hogy egy megyei gazdasági-egylet első alapító gyűlésében 100—200 tagot mutat fel. Éppen ezért, ha az azelőtti évek homályos képét vizsgáljuk, hálásan kell elismernünk ama érdemeket, melyeket buzditó bátor fellépésekkel az első alapítók magoknak kivívtak. E fel évben az egylet tagjainak száma 22-vel szaporodott, s ezek közt tíz alapító. Így van az egyletnek jelenleg 15 tiszteletbeli tagja, 169 alapító és 185 részvényes tagjai. Hogy ily erő módot nyújt-e szaporodó követelések kielégítésére? ez alkalommal nem vitatom; annyit mégis megemlítek, hogy a közlekedés ezen korában vannak megyék, képes megyéink, melyekből az egyesületnek alig van 10—15 tagja.

Megilletődve vagyok kénytelen jelenteni, hogy ez idő alatt egyesületünket nagy csapás is érte; az egyesület legelső alapítóinak egyikét vészté el, a ki az egyletet jótékonyasága meleg részvételével ápolta, segítette, az elhunyt nagy hazafi váratlanul tűnt le magas hivatásu látköréről, az összes haza vesztésére. Az igazgató választmány szomoruan vette b. Józsi Sámuel ó nagyméltósága halálának gyászos hírt, s részvételt jegyzőkönyvileg is kifejezte.

Ezek után jelentésem második szakaszára térve, anyagi állapotunk felől említek meg egy két adatot, körülményt. A mi az egylet pénztár-állását illeti, a pénztárnoki jelentésből a tisztelt közgyűlés részletes tudósítást fog szerezhetni.

Ha egylet birtokán a gazdaság folytatásában az új választmány örökölte előde elveit, s a mit az kezdeményezett, utba indított, folytatja, de a gazdaság, mint gyakorlati iparüzlet, a jó akarat és értelmiségen kívül még bizonyos időt is megkíván, és a választmány sokkal fiatalabb, mint-

Mi tartja az emberben a lelket?

(Folytatás és vége.)

Az emberek ettek és jelenleg is esznek a föld kerekességén a gerinces állatok közül először is — embert! igen, embert!! továbbá majmot, denevért, kutyát, macskát, oroszlányt, tigrist, cethalat, lovat, elefantot, tevé, tengeri disznót, mókust, kengurut, egeret, patkányt; továbbá mindenféle madarat, teknősbékát, krokodilokat, kígyókat, mindenemű halat, pókokat, puhányokat, hernyót, s cserebogarat; végül minden növényt, elkezdve a kókuszpálmától az iszlandi moháig. Részint nyersen, részint megfőzve, vagy megfőzve mindent de mindent megízelt az ember, ez a legnagyobb, legfálszabb, „állat” a világon. Sőt Humboldt azt mondja, hogy az otomák, egy dél-amerikai vad nép, bizonyos agyagot csemegé gyanánt eddegelnek, s magunk is láttunk egy román születési lánykát, körülbelül nyolcz évest, a ki minden tilalom daczára, ha nem egyébként lopva, de levájta a meszes és agyagos fal t, s ugy ette, mintha pozsonyi kétszersült lett volna.

Részint szükség, részint vakmerőség a legképtelenebb ételekre vezettek. Fülemlenye-tokány és eszmatlap bosporos egyiránt megfordult az emberi gyomorban, s a Kelet-indiában eléforduló éti fecske (bir. escutula) kocsonyánemű állományokból készített fészke a legritkább csemegék egyike.

Minden népnek meg van a maga sajátasága, ez tagadhatlan; ha kedvünk kerekednek a világot (ebédre ebédre véve) úgy szólván körülbeledelni, a kínai például egérpárolékkal töltött kutyapacsényével kedveskednek, a tatár puhára lovagolt kancabussal kínálna, a török berbessültet adna majdnem egészen gyapjastól, hagymával, szilvával és asa foetidával elkészítve, az orosz kaviárt, a német salátát és borsót, a nápolyi

makaronit, az angol plumpuddingot és roast-beefet, a spanyol ollapodridát, az amerikai bivalsültet tartaná a legkedvesebb eledelnek, a mivel a vendégszeretetet ki kell mutatni, s még hozzá mennyiféle italt, teát, lőtejből készített pálinkát, kávét, champagneit, xerest, tokajit, rumot, sőt stb. tölteneék poharunkba.

De hagyjunk békét e világkerülő ebéd-cyclusnak, s nézzünk szét inkább itthon! Vizsgálódjunk inkább magunk körül! Lássuk: mit és miért eszünk s iszunk!?

Eledelünket két osztályba sorozhatjuk: szükségesek és hasznatlank, azaz: fénytűzések osztályába. Az elsőbe tartoznak azok, a melyek átsajátítható alakban a szükséges mennyiségű élelmet, kőnényt, szézenyt, meg a légenyt szolgáltatják a vérnek; a másodikba pedig, a melyek gyomrunkban, vagy agyunkban bizonyos izgalmat idéznek elő, s habár néha czelszerűleg is, de többnyire ártalmasan hatnak, főleg rendszeres egészségi állapotban egyáltalában ártalmasan.

Minden szerves anyag a növénysejtek által szülemlik, és a mi testünkben nincs semmi, a mi egykor növény ne lett volna; — ezen alapszik a szerves világ létele. Ha nán lehetséges is a testet tisztán állati anyagokkal, mint p. o. téjjel táplálni, mindazonáltal a növényeledel szükséges azért, mert attól nyerjük vértünknek ama légeny-mentes alktrészeit, a mik (az által, hogy a tüdőben megégnék) fenntartják testünkben a természetes meleget.

A légeny megszerzése főleg állati tápszerreinkre van bízva, melyek a plasticus részek ujjaalkotása és táplálására szolgálnak. Légeny-mentesek többek közt: a czukor, szeszes italok, zsírok; légeny-tartalmak: a tojásfehér, sajt és az állatok izomrészei.

Minél nagyobb a testi erőfeszítés, annál gyorsabb a testrészek átalakulása, annál több légenytartalmu tápszerre van szükségünk. Néhez munkához izom kell, s ezt a hus táplálja. Krumpli és pálinka elgyöngíti és pu-

hítja a munkást, míg a hús-étel és p. o. az angoloknál az ale acélozza a kart.

De vajmi kevesen élnek csak a legszükségesebb, a leghasznosabb eledellel! És csoda-e! Hisz! — mint mondk — nemcsak elvesztettük ösztönünket a jóllakás és a méregre nézve; hanem meg ezenfelül, a mi bámulatos gyomrunk szintugy hozzászokott ama veszedelmes izgalmakhoz, elannyira, hogy azok mondatni már szükségé váltak.

Hej pedig a természet végre is minden visszaélést, akár nyíltan, akár titokban követünk el azt, megszokott büntetni, az igaz, hogy lassan, néha későre, majdnem észrevétlenül, de minden bizonnyal és írgalom nélkül. „Két állattügyész van a világon”, — mond Diderot — „az egyik a polgári életben elkövetett kihágásokért von felelősségre, a másik a természet: élj tozódva és vizkorságba esel, add magadat az ivásra és deliriumban halsz meg, egyél igen sokat és elrongálod gyomrod!”

Az izlés tulfinomodása, a gyomor tulizgatására nézve a természet kitűnő büntetéseket talált ki. Ezek: a sokféle betegségek, az ugynevezett gastricus bajok, a mik nem egy ember veszedelmes elbetegesedését, s végül elhalását vonták már maguk után. De erről értekezzenek az orvosok!

Mi itt még csak a tápszer, főleg a szükségesleten tápszer meg hamisításáról akarunk valamit mondani.

Mit szól aboz a t. olvasó, ha állitjuk, hogy porondot, rajz-ónat, indigót, berlini kék festéket, kínai porcellán-földet, kamelia- és szilva- és aloelevelet, továbbá sárga földet, miniomot, téglaport, gipszet, krétát, cinóbert, korpát, mézgát, fagygyut stb. eszik és evett?

Jeles angol, francia és német tudósok, mint Hill Hassal, Chevallier, Klenke, a kik a mikrophia terén becses vizsgálódásokat folytattak, nagy szorgalom és avatottsággal írt munkákat böcsátottak közre, melyekben részletes leírásokat adtak a tápszer és ita-

lok meghamisításáról, a mi egész Európában oly általánossá lett, hogy szinte lehetetlen valódi minőségű áruccikat kapni. E tekintetben a leggyalázatosabb család foly, a minék oka a kereskedői ravaszság, a tulcsapongó iparverseny és a semmitől vissza nem rettenő haszonlesés korlátlan uralmában rejlik. Thea, sör, eczet stb. képében valóságos mérget adnak. Az stb. megjár, ha a „valódi mustár”-t retek, répa- és káposztamagból, az eczetet borkő- s gyümölcssavanyval, a bort szeszszel készitik, s a dohányt répa és rhabarbaraléval vegyítése által teszik „olcsóvá, legolcsóbbá”, nem valami égbekiáltó bűn, ha dinnyéből champagne it bort, viz, czukor és szeszből tokajit gyártanak, a melyben egy gyűszűnyi champagneit vagy tokaji bort sinos; a hol a paprikát nagyban árulják, ott a téglapornak is kelete van; a finom mont-liszt közt egy kis gipsz is elcsuszik; London, Páris, Bécs, Pest stb. kávéházaiban több czukoria fogy el, mint kávé; sőt újabb fölfedezések szerint a cik a surrogatumokat is hamisitik, p. o. a cikoriát répa- és murek-bulladékkal, a mit megszáritnak és megörölve közbegyítenek, stb. Mindez még megjárna. De mikor az ember hallja, hogy vannak lelkiismeretlen gyárnokok, a kik az eczetet vitriol-olajal készitik, a pálinkát, sör, dohányt mérges savakkal látják el, a sörbe keserítést végett a legölőbb mérget strychnint és brucint tesznek, s a bur-nótnak olomezükor és kénipiskolcczal adnak igaztobb tulajdonságot, erre lehetetlen, hogy az emberben fel ne lázadjon az érzés! És aztán...

De legyen most elég ennyi! A felhozottak elég anyagot szolgáltathatnak a gondolkozásra feltett kérdéstünk felett; tüzte-sebben tán egy más cikkben fogunk hozzá szólni.

Hajmágyi Sándor.

sem ez alkalommal kitűnő javításokat tudna felmutatni, azonban az egyetel telken figyelemmel vizsgálódunk, hasznos intézkedésekkel találkozunk, melyek jelentőségét tagadni nem lehet, és a melyek részleteiről az illető alelnök ur jelentéséből a közgyűlés bővebben értesülend. De hogy rendre vegyem. A szőlős kertben maradt és halad minden úgy, a mint a tavaszi számolat jelentette. A kert alsó részében ismertetés végett tiltetett többféle szőlőfajok vannak ez évben gazdag termésben, ezek közt tíres sorok és tíres helyeken akad meg a gazda szeme, melyek ősszel vagy tavasszal kiegészítésre várnak. A szőlő felső részében kísérletképp rizling és traminer van két művelési mód alá vetve, melynek célja kitűnő, vajjon e két híresztelt faj Kolozsvárt karikán vagy tőkén terem-e jobban? A kísérletek tétele az egyetel feladata, célzatosítása ismert dolog; e két fajjal még a rajnai fél tőke fél ngaros művelési módot megkísérteni legalább egy-két sorral a választmány feladata és célja.

A belső kert oltrányos és gazdasági füvészkert. A botanikus rész különféle gazdasági növényekkel, takarmány, kapás és kalászos növényekkel van bevetve. A választmány-nak a kert felügyeletét megbízott alelnök mindent megtett és tesz, hogy a honi gazdaság e téren gyarapodjék, lendületet nyerjen, ezért a választmány meghagyásából tavasszal különféle gazdasági, erdőségi magokat hozatott meg, ezek közül a hüvelyesek lóher, lucerna, lupinus fajok, különösen a vérvörös lóher, korcs és gacibás lóherék szépen diszlenek, a polyvasokkal nem dicsekedhetünk; a mag roszaságának kell tulajdonítani, hogy vagy gyengén keltek, vagy éppen nem keltek ki. Azonban a tavalyi vetésből megmaradt olasz vadóc, tře-zab szépek, különösen az olasz vadóc szépsége, tömörsége, gyors növése által annyira kitűnő, hogy eléggé ajánlani nem lehet. A vérvörös lóher hamar nő, igen jó tömött takarmányt ad, könnyebb homokos földben is, de gyökere gyenge, kaszálásra nem ver ki, vagy igen nehezen, biztos ítéletet minden szépsége mellett is még róla nem mondhatunk. Az olasz-vadóc megérdemli már, hogy vele más égalj alatt az ország különböző részeiben kísérletet tgyenek. Erdőfagag egy szál sem kelt ki. A kalászosokra nézve a választmány m. Paget János szíves szolgálatságából Angliából különféle őszi buzafajokat és egy néhány zabfajt nyert, ezek közt a fekete tatárzab a nézőt meglepi. A többi zab-fajokat, tavasz-buzákat hosszas volna elősorolni. A választmány a végeredmény sikere felől a gazdaközönséget annak idejében tudósítani fogja. Általában véve áll az, hogy a külföldi növények meghonosításakor egy-két évi siker után itélni még nem lehet, s ekkor is csak egy helyre vonatkozólag tesszük meg az ítéletet, a hol az t. i. legelőszőr termeltetett. Megtörténik ugyan is, hogy egyik előbb diszlik, azután el-satnyul, vagy elkorcsosodik, a másik megfordítva előbb gyöngékedik, és csak később éri magát otthonosnak. És így ha az egyetel a sokféle jeles gabonafajból bizonyos időn át tett próbák után csak 1—2 fajt honosít meg, a gazdaközönségnek jó szolgálatot tett. A haszonkértészi növényekből csak a yamot, burgonya-pótléket, és a japani bojtorjánt — melynek gyöke hasonlóképp ehető — említem meg.

(Folytatása következik.)

Az adó statistikájához Erdélyben. Most folyván Bécsben az adó-reformok felett a tanácsközmányok, nem lesz érdektelen hazánk adó-viszonyaira egy futó pillantás.

Erdélyben 1848 előtt a közvetlen adónak következő nemei voltak: föld-, épület-, kereset vagyis földadó; a közvetett adó állott: harminczadi vám, a só-egyedűrságból, taxák, jogügylek után, a lotteriatól és postából.

A közvetlen adók összege 1838-ban 1,495,681; a közvetetté 1,344,859 flra, az összes adó tehát 2,840,540 flra ment, és tette az összes birodalom adójának 18%-kát. 1847-n ez arány még állott, úgy hogy a lefolyt 9 év alatt az adók összege a 2 millióntul 6 és 9 százezer közt ingadozott. A forradalmi évek természetesen csökkenést idéztek elő 1848-ban az összes adó csak 2,330,713 fl., 1849-ben pedig csak 1,539,824 forint volt.

A birodalom újraszervezése első évében 1850-ben ugyan még a régi adó-nemeket találjuk, de az eredmény már nagyobb, minthogy az adózók és adótárgyak száma és mennyisége a hajdan adómentesekével szaporodott. Közvetett adó fejében 2,506,169 fl., közvetlen adóban pedig 1,445,084 fl., összesen 3,951,253 fl. jött be. Ekkor az erdélyi adó a birodalmi adó-összegnek már teljes 2%-kát téve.

A rákövetkező 1851-ben a közvetlen adók a fogyasztási adóval, a dohány-egyedűrsággal és bélyeggel szaporodván, ezek összege 2,300,000-re, a közvetett adó 3,000,000-ra s az összes adómenynyiség 5,400,000 fra emelkedett. 1852-ben az egyenes adókhoz járult a jövedelmi adó, s ennek összege tett 133,452 frtot. Az összes közvetlen adó volt 3,400,000; a közvetett 3,600,000 fl.; együtt 7,000,000 fl. Ez időtől kezdve az adók ily arányban emelkedtek:

év	közvetlen	közvetett	összesen
1853.	3.188.000 fl.	4.023.000 fl.	7.212.000 fl.
1854.	3.228.000 „	5.092.000 „	8.321.000 „
1855.	3.349.000 „	6.579.000 „	9.928.000 „
1856.	3.409.000 „	7.452.000 „	10.862.000 „
1857.	3.405.000 „	6.910.000 „	10.315.000 „

A közvetlen adók összege tehát 1857-ben kétszer és 1/2-szer volt több, mint 1838-ban azaz 20 évvel ezelőtt; azonban a közvetett adók mennyisége 5-14%-kal szaporodott.

Volt pedig az utóbb említett évben egyenként a földadó 1,338,000 fl., az épületadó 215,000 fl., a szem. keresetadó 1,643,000 fl., a jövedelemadó 208,000 forint, a fogyasztási adó 1,405,000 fl., vámak 242,000 fl., só 2,375,000 forint, dohány 1,610,000 fl., bélyeg 284,000 fl., taxák 442,000 forint, lotteria 232,000 fl., posta 263,000 fl., ut és hidvámok 52,688 forint.

A birodalom összes adója 1838-ban 156,400,000 flra ment, ezóta pedig 142 millióval szaporodván 1857-ben 298 millió volt, a melynek az erdélyi adó 33%-kát teszi. Az összes birodalom összes adója husz év alatt 90,9%-kal erdélyi pedig 6,9%-kal emelkedett.

(Tafeln z. Statist. des Steuerwesens in Östreich). G. Zs.

*) Rövidség okáért csak a százasokat említjük.

Korond. (Füüdövendégek. Anna-nap. Készület az Arcsoba. Reményi). Az idényi fűüdöszak ez évtizedben legelőnebb volt e fűüdön. A szállások mind le voltak foglalva népes családok által. Jeleen a mellbeteg és görvölvesek jó sikerrel használják az itteni borvizet és sós fűüdt. Az első hónapban (július) két-száz egyénnél többre ment a vendégek száma, kivéve a cseledő-seget. A kik nem házuknál fogoztek, jól rendezett vendégloben rendelkeztek ételt. Juliusban a m.-vásárhelyi, augusztusban az udvarhelyi hangászkar működött, s hetenként egy-két tánczvigalom volt.

E fűüdő tulajdonosa a gr. Toldalagi család; s ennek leg-ijabb sarjadéka fiatal arájával nagy befolyást gyakorolt a fűüdő-társaság összetartására. Természetes, hogy a szokásos felu-dások most sem hiányoztak. A tulajdonos grófnő indítványára dívatba jött az olaszok kedvencz népjátéka a „tombola“, mely az egész társaságot hetenként párszor összehozta. Szoktunk ró-gén kirándulásokat tenni a közel Arcsó nevé berekbe, hol egy-ekor a szent Ferenczrend szerzete lakott. Az idény is tervbe volt véve, s a társaság neki is készült egy tarisnyás oszonnára ki-rándulandó, midőn véletlen baleset jött közbe. Egy család egy fiatal kocsián kikocsikázván, a lovak megkapták, s a közszet-retetű uri nő valamint kedves szép leánya, s a fiatal lovagjuk, jelentékeny sérüléseket kaptak, mi a társaságot lehangolta a kirándulástól. A közbejött Anna-napján Toldalagi Bámfly Nincsi grófnő névűnépére kiváltság, élénk tűzjatek mulattatott, sőt rögtönzött hangverseny is vala. A név-napján ebéd a grófnál a férfivendégek részére. — Legemlékezetesb nap volt azonban aug. 5-ke. Hírét vettük, hogy Reményi Vásárhelyről Udvar-helyre utazva Korondot utjába veendő éji szállást. Azonnal egy bankett lön rendezve a művész tiszteletére, melyen az összes fűüdövendégség legnagyobb része részt vett. A nyolczvenöt személyre terített asztal a szabadban volt fölterítve. Reményi szerkesztésének késedelmé miatt csak esti 10 óra után érkezett, s ekkor vette kezdetét a vacsora, mely a tiszta szép holdvilágos estén körülveve a Reményi jöttének hírére összecsoportosult vidéki földész néptől, feltűnő látványt mutatott. Lakoma felett szabatos toasztalt Mentovics üdvözlő Reményit. Utána Berde Aron köszönt a nőnemet, végül Békési Márk toasztjában cél-zást tett, hogy Reményi hallatná magát. Vacsora után a táncz-teremben Reményi egy áriát, és a Rákóczi hegedűt le; nem hallhatunk magyariast, mert az itt levő udvarhelyi zenészeket képtelen volt betanítani, hogy neki kontoraljanak. Ennyi is azonban elég volt, hogy művésztétel egy a fűüdövendégeket mint a népet méltó bámulatra ragadja.

A fűüdöszakot kiválólag élénkíté az, hogy most csinos és elegans fiatalok vett részt s természetesen a magyar ruha dí-vatozott. A holgyek közt a társaság kegyence volt a szerény, kellemes M. La ura, ki betegén jött ide, s szerencsére jobb egészséggel távozott. A kellemé, csinosasága, s művelt módja által feltűnő Sz. Ida, N. Giza, Gy. Iza, valamint a kellemes Cs. kiasszonyok.

Korond szép vidéke, élvezetes lége s hatásteljes gyógy-forrásai megérdemlik, hogy e fűüdő berendezését a tulajdonos grófok minél kényelmesebbé tegyék. Az idény az időjárat nem igen volt kedvező a fűüdre, nagyon gyakran esett.

Ujdonságok.

** Az erdélyi muzeum-egylet igazgató választ-mánya negyedik ülését július 28-ikán tartotta meg a tanácsház nagy terében. Brassai S. ur olvasta gróf Lázár Kálmánnak „a madarakról különös tekintettel az Erdélyben honos fa-jokra“ című értekezését, a melyben az bizonyítatik, hogy a madarak osztálya egyike a leghasznosabbaknak az ember-nevé, s csak néhány faj pusztulna ki, a mezőgazdaság nagy hátrálókést szenvedne; mert azon munkát, a melyet azok vég-bevisznek, az ember a legtelemesebb költséggel is csak hiányosan végezné. Így p. o., csak egyetlen pár cizine (parus major) míg fiait fölneveli, mintegy 300,000 hernyót pusztít el, melyek képesek volnának 100 gyümölcsfánál többet tenni két évre termékelenné. A zenének sima rovarokkal élnek, a pin-tyek s verebek különösen a gyümölcsfákra nézve oly kártékony hernyókat pusztítják, a vetési varju körlelhetlen ellensége az egerek és cserebogaraknak, a baglyok éji lepők és rovarok-kal táplálkoznak; a vércse, a vörhenyes lábu sólyom, a közön-séges ölyv nagyobbbrést egerekkel táplálkoznak, mégis gyak-ran látjuk mint tudatlansági jelvényt a falusi gazdák kapuin ki-feszítve. Értekező ohajtaná egy népszerű erdélyi ornithológiát, mely tudomány nálunk kevéssé is alig van mivelve. Az eddigi észleletek eredménye. Bielz Albert ur Erdély gerinczesinek faunájában 277 madarfaít számlál elő, értekező a tudományt tovább viszi, a mennyiben még 15 ujjonnan fölfedezett fajt mu-tat be. — B. Kemény Gábor ur személyesen olvassa fel érte-kezését, a mely nagy világhistoriai tanulmányra mutat.

— Köztisztelő nagy hazánkia, gróf Mikó Imre ő nmga augusztus 9-n östeli 6 órakor háromszéki és előpataki utjáról, hová résztint egészege helyreállítás, résztint székelv jóságai meglátogatása végett ment volt, jó egészségben, szerencsén megérkezett, s alig mulatván uthon 48 órát, tegnáp aug. 11-n reggeli 6-kor ismét elment — Beszterczére, a „Honis me-reti egy esüle“ ez évi nagygyűlésére. A nemes gróf azon egyesületnek alapító tagja, néhai alapítójával b. Bedeus József-fel húzamos évig szolgált, haláláig szívélyes barátságban élt, különben is az egyesületnek legtevékenyebb tagjaival tudomá-nyos viszonyban s igen jó ismeretségben van: a jeles Trausch, Schuller a történetész, Libloyi Schuler a tanár, Teutsch, Trauschenfels, Müller, Bielz, szóval minden kitűnőbb előfoglaltan szász író és tudós szerencsés rokonszenvét bírni. E felett a tisztelt gróf különös pártolója a nevezett egyesület-nek, hazai történetünk és statistikánk körüli érdemeit nálánál senki inkább nem méltányolja, kiadványait megszerzi, szóval a szászok iránt a legjobb indulattal van. E alkalmat kedvezőnek látta nagy gyűléseket meglátogatni, s ott jó embereivel, tudomá-nyos barátjaival egy-két napot tölteni. Mint értesültünk a ne-ményes gróf minden dolgaitban részt szándékszik venni, felolva-sást fog tartani, a történeti mezőn közös munkálkodásra felhívni, Kolozsvárról és a vidékről 30—40 magyar, részint egyesületi tag, részint tudománykedvelő férfi jelenik meg a gróffal együtt. A mint halljuk, újok valódi diadalmenet, fogadtatásuk nagy-

szertű lesz. Nehány naptól fogva egyre jönnek a távirtdai tudako-zódások indulása iránt. Innepélyesen fogadandják Dézsén, di-adalkapuk lesznek Somkeréken, Király-Némethinél; Désen a város nevében fogja üdvözölni a casinó, Somkeréken az egész b. szolnoki, thorda- és kolosmegyei alsó részei, úgy besztarczvidéki birtokosság és értelemiség, Király-Némethiben a besztarczéi magistratus küldöttéi fogják fogadni. A nemes gróf Minerva paizsa alatt megy a derék szász nemzet kebelébe, ő maga a békesség, szeretet és szívélyesség megteste-ülése — nem kételkedünk abban, hogy szász testvéreink szeretni s be-csülni tanulandják benne nemzetünket. Az utról és gyűlés- s ünnepélyek folyásáról rendes tudósítást fogunk olvasóinknak adni.

** Il n'y a rien de plus malheureux qu'un sot a mi! elmondhatják ezt az itten megindítandó új lap ügybarátai is a „Divatcsarnok“ kolozsvári levelezőjének buzgóságáról, a melylyel az kürtölni kezdé a világnak, hogy „gr. Teleki D. ur vezérlete alatt, s Fekete M. szerkesztése mellett a „M. Futár“ fog megindulni!“ Ha e különös kombinációhoz hozzá nem szó-lunk, az tán maig is czáfolatlanul állana a közönség előtt. De őszinte felszólalások következtében őszinte felvilágosítást kap-tunk a dolog valódi állásáról, s mint bizonyost írhatjuk, hogy az új lap czime „Korunk“ lesz. Arról is értesítettünk, hogy Fekete M. a „Korunk“ leendő sz-keresztője, utóbbi időben a „Pesti Hírnök“ szerkesztése körül érdemesítette magát, s e lap különösen az ő erőteljes befolyásának köszönheti jobb lendületét.

Orvosaink száma közölsébről dr. Kálmán urral szaporodott újból, a ki Zilahról hozának tette át lakását.

Közelebből a városi esk. közönség gyűlésében a színház-utca ügye volt tárgyalás alatt. A mint tudjuk szin-házunk, éppen úgy, mint a pesti város központjától távol esik s csak kerülő uton juthatni oda. Most a színház mellett a király-utczára egy hat ol széles utcát fognak vágni, a melyhez a tér a volt kormányzéki épület telkéből van szakaszta. Ha ez utcát megnyitják s a városház hatúlsó kapuját estére is nyitva hagyják, a piacról pár percz alatt a farkas-utczában, a színház elébe jöhetnek. Hogy ez által az ott levő másintézetek, hivatalok, szóval az egész utca telestern nyer, természetes; s éppen azért ohajlandó, hogy mielőbb megnyíljk.

A lefolyt országos vásár oly csendes volt, hogy észre sem vettük, a piacunkon annyi haszna mégis volt, hogy a nyáron a piacon nőtt fűvet szépen eltaposták.

** Ugy értesültünk, hogy Mircse, a Bukarestben működő dalszínművésztársulat „fundátora és vezére“ egy levelet írt a pesti nemzeti casinóhoz, a melyben „a magyar nemzeti be-csület nevében“ felszólítja a hazafiás lelkelűtű tagokat, hogy küldjenek segélyt — csak 12,000 mondd: tizenketezer forintot.

A brassói német lap távirati sürgönyei közt e nagy betűkkel nyomott értesítést olvassuk: Az egész Bánál-ban nagy kár a jégverés s a tartós esők következtében!

A „Giornale di Veronának“ sürgönyözik Bécsből,

hogy Magyarországon éppen most fogtak el 4 idegen emissariust.

Báró Eötvös József ur, hir szerint, fiával együtt közelebből Erdély szász részeit fogja beutazni, mely alkalom-mal a jeles státusfőru több ideig fogna korunkben mulatni.

** Szent István király ünnepét a „P. H.“ szerint a magyar szent korona összes területén már nyolcz század óta megülik, s azt a két testvér-haza az utolsó évtized alatt is éven-ként háborítatlanul megtartotta. Ez ünnep nekünk nemcsak egy-házi, hanem egyszersmind specialis magyar nemzeti, s általá-nosan országos ünnep. A magyar az ő Isván királyában a hon-szerető Árpád unokáját, az összes népek pedig az ősi bölcs in-tézmények alkotóját s legelső királyát tisztelik. E szempontból augusztus 20-dika megszünik pusztán egy házi vagy catho-licus ünnep lenni. Csak félreértés vagy tulzolt buzgalom lehetett oka, véli az említett lap, hogy egykor találkoztak, a kik e nap országos megünneplésének kotelezettségé által a protestans-tus törvényes szabadságát és függetlenségét fenyegetve látták. Királyi rendelet van 1831-ből, a mely a protestans vallásuak-t csupán az ünnepi csend megtartását igényelte; de az illető felek teljes szabadságára bizta: vajjon egyházilag ők is meg akarják-e és mely módon ez emlékeztetés napot ün-nepeelni? S kérdjük: miért ne tartanák meg első szent királyunk halhatatlan emlékeztetét a protestansok is egyházilag? S miért ne tisztelné bármely keresztény-felekezet a kereszténységnek egyik legbuzgóbb Apostolát? A P. H. erős hite, hogy a közelgő aug. 20-dikát hazánkban ország zerte minden helység s minden felekezet emelkedett vallásossággal megüldi; de véleménye szerint a „Pesse“ pesti levelezőjének ama tudó-sítása, mintha az alkalommal a Rakoson 1000 területre diszeb-det terveznének, honnét majd hét világra szóló államok har-sognának — egyedül kifczamadott agyban szölemhetett, s a czikk közlőjének nem lehetett egyéb célja, mint a vészmadár szerepét játszani.

A porosz régens-herczeg testvére, Albrecht, a ki közelebből városunkon át Erdélyt megutazta volt, jelenleg Mehádián van.

** A magyar elem tulsulya a magyar sz. ko-rona területén. E cím alatt jeles statistikuskunk Fényes Elek, a „P. Hírnök“ 118-dik számában egy remek cikket vág az „A. A. Ztg.“ s pártjának szeme közé. Örökre kár, hogy la-punk szűk tere nem engedi, hogy a cikket egész terjedelmé-ben mutassuk be olvasóinknak! Csak kivonatát adjuk. A mi statistikánk szerint — ugymond jeles tudósnak, — a magyar elem a m. sz. korona területén nevezetes tulsulylyal bír a kö-vetkező okokból: mert számra nézve nemcsak a földal-den más nemzetiiséget egyenként jóval felü-lmul, hanem az összes más nemzetiségéknél is tetemesen erősebb, s az összes népességnek ab-solut többségét teszi; mert a földbirtok tulnyo-mólag a törzökös magyarság kezén van; mert a polgárság közt (ideértvén t. i. nemcsak a volt királyi, hanem a volt püspöki és szabadalmas városok is), mely is-mét a kézműi iparnak, kereskedésnek képviselője, magyar ajkua k legszamosabban vannak; mert a magyar testalkatra nézve is ép, erős, ka-tonának termett faj, nyílt és zű, minden más idegen nemzetiség s vallás irányában példa nélkül túrelmes, s végre szellemi műveltség-re nézve is egy hazai testvér nemzetiség sem ha-la dja feljűl. Mindezeket F. közelebből egy röpiratban rész-

letesen statisztikailag fogja megmutatni. E cikkből csak az első pontot, az abszolút többséget bizonyítja be. Az 1857-iki országos összeírás szerint van:

Magyarországban	9,580,576 fő.
Erdélyben	2,173,704 "
Horvát- és Tótországban	851,616 "
Dalmátországban	416,628 "
Katonai Végvidéken	1,062,072 "
Összesen	14,083,496 fő.

Mivel pedig ugyancsak az 1857-iki összeírás szerint az egész osztrákbirodalom népessége, levonván belőle az elvesztett Lombardiát, 34,000,000 lelket tett, világos hogy a magyar korona országainak népessége csaknem felét, s ha Gallicziát is odaszámítjuk, mely ország koronánk sz. jogánál fogva jutott osztályrészül, még felinél is többjét teszi az összes cs. birod. népességnek. Az 1857-iki összeírás nem mutatja ki egyenként a nemzetiségek számát, mivel e tekintetben 1850/1-iki összeírás is nagyon hiányosnak lőn a hatóságok közirataiban bevallva. E hiányt tehát F. az egyes vallásfelekezetek névtárából részrehajlatlan hűséggel állítja össze. Először is az összes 14,083,496 népességből levonandók Horvát-, Tót- s Dalmátországok népességei, mivel azok a magyar koronához csak hozzákapsolnak s nem alárendeltek. Így a többi magyar koronai országok népessége, melyekben 1848 előtt a magyar nyelv volt hivatalos, 12,050,921 lelket tesz. Lássuk részletesen:

Magyarországban van	6,339,569 magyar ajku
1,105,208 tót "	
314,575 rusnyák "	
259,664 szerb "	
51,360 horvát "	
30,128 vándur "	
754,692 román "	
725,380 német "	
Összesen	9,580,576 lélek.

Erdélyben van	710,838 magyar ajku
214,156 német "	
1,248,710 román "	
Összesen	2,173,704 lélek.

A magyar katonai végvidéken, névszerint a német-bánsági, román-bánsági, illir-bánsági végezekben, s a titeli végzásokban:

15,649 magyar ajku	
23,750 német "	
106,355 szerb s tót "	
150,887 román "	
Összesen	296,641 lélek.

Az összes Magyar- és Erdélyországban:

7,066,066 magyar ajku	
2,154,289 román "	
963,286 német "	
1,105,208 tót "	
566,019 szerb "	
314,275 rusnyák "	
51,360 horvát "	
30,127 vándur "	
Összesen	12,050,921 lélek.

Ebből látjuk, hogy a legterjedtebb nemzetiségek is, mint a román, vagy szláv, egyenként véve számlálva közel se járnak a magyar ajkúakhoz; sőt 12,050,921 népesség közt 7,066,066 magyar ajkúak 4,984,865 nem-magyar ajkú állván szembe, világos, hogy Magyar- és Erdélyországban, hol 1848 előtt magyar volt a hivatalos nyelv, a magyar elem túlnyomó abszolút többséggel bír. De alapos okunk van mint tényt venni, hogy a magyar ajkúak száma a két testvér-hazában nyolczmilliót felülhalad. Ugyanis 1840-ben már a monarchia minden egyéb népfajai megkésztették a József-féle összeírásoknál talált számot, s a magyar nemzet már akkor is négy milliónál többet tett. Már pedig a magyar ajkúak nemcsak a rendes származás szerint szaporodtak tovább, hanem olvasztás által is. Azért a magyar faj számszerinti minimuma jelenleg 8 milliót meghalad. Kiténik ez az 1850-iki szigorú összeírásból is, melynek eredménye elhallgatott, stb.

B. Csekónicsné egy értékes ezüst csákánnyal rendelkezett meg Reményit.

A zágrábi gazdas. egyletben ellenzékre talált a földművelési minisztérium felállítását. Az egylet a minisztériumban csak egy irodával töltött látna, a mely az irkálást szaporítja; az ország szükségét csak az ország képviselői gyűlése ismerheti s ez orvosolhatja a bajokat is. Az egylet életképes intézetekben látja a segílyt, s azért ohajtja, hogy a községeknek szabadabb mozgás, korlátlanabb tevékenység és politikai élet engedessék.

Spanyolországban a napfogytkozás néhány furcsa hivatalos hirdetésre adott alkalmat. A többi közt a zamorai bíró ily hirdetést bocsátta ki: „A bíró ur rendeletéből holnap napfogytkozás lesz; a lakosság erről értesítettik, nehogy majd megjedjen.”

Aztán még ócsárolják a szamarakat! Az ideai állatkertben Parisban oly szamarak voltak kiállítva, a melyek darabjért 8–10,000 frankot kértek; hogy adták-e azt nem írják.

B. Henter János ur a Széchenyi-dráma-jutalomra 30 oszt. frtot és dr. Fejérvári Lajos ur ugyan e célra 20 oszt. frt ajánlott, s e két rendbeli ajánlatnak egy évi kamatát 2 oszt. frt és 50 krban be is küldték azon nyilatkozatuk mellett, miszerint a tőkét készpénzül, mihelyt az kívántatni fog rögtön beküldik.

A félhivatalos „Öst. Ztg.” írja: „A „G. di Verona”-nak innen bizonyos bekövetkezendő politikai eseményeket sürögőznek, levélben pedig adófelemlésről értesítik. E sürögők és levelek merőben magán természetűek s az illető tényeknek semmi alapjuk sincs. Az adó felemléséről egyelőre nem gondolkoznak.”

A londoni statisztikai congressus egy prágai tagja beszéli, hogy midőn lord Palmerstonnál voltak, b. Rothschild, az osztrák főcensul a többi közt ezt mondta: „A mint láthatja ön, itt (Angliában) minden jól megy; s önöknél is éppen így volna, ha kissé többet szívhátának azon szabad légkör, a melyben mi lélekzünk.”

Kolozsvári piacziár. Aug. 9-kén 1860. — Bécsi mérője osztrák becseben. Tiszta búza 3 ft 66 kr. — Egyéb búza 2 ft 60 kr. — Rozs 1 ft 90 kr. — Árpa ft — 00 kr. Zab —

frt 84 kr. — Török-búza 1 frt 84 kr. — Pityóka 1 frt 20 kr. Marhahús fontja 11 kr uj pénzben.

Politikai hírek.

— Páris, aug. 4. Mint a „Moniteur” ma jelenti, tegnap a külhatalmasságok követi összegyűltek a szíriai expedícióra vonatkozó győzőkönyv aláírása végett, mely alkalommal kijelentették, hogy a közös megállapítványok tüstént végrehajtási erővel fognak birni.

Ide érkezett magánlevelek szerint, a Damaszkuszban meggyilkolt egyének száma 8000-re megy.

Páris, aug. 4. este. Mint a „Patrie” jelenti, a Szíriába szánt ezredek ma elhagyták a chalonsi tábornok, hogy Thoulonban hajóra üljenek. 4 szállítóhajó tegnap Algirba indult, hogy Szíriába szállítandó csapatokat vegyen föl. Arabiában nagy ingerültség uralkodik.

Páris, aug. 3. Turr tábornok ma hagyta el Parist, hogy hadtestéhez Szíziába visszatérjen. Az itteni katonai nevezetességek különös kitüntetéssel fogadták. Tegnap Napoleon hercegnél volt, ki igen sokáig társalgott vele. Nyílt őszinte lenye a legjobb benyomást okozta mindenütt.

— A francia kormány egy jegyzékben megpendítette azon kérdést, hogy Spanyolország nagyhatalmi állásába visszahelyeztessék. Mondanunk sem kell, hogy e tervéhez Napoleonnak valami cél lesz köve, a mint ezt ki is találták, mert Spanyolországban az európai Areopagba való felvételével erősíteni kívánja a latin nemzetek sulyát, előzményi esetet állapítván meg arra nevezé is, hogy majd a kellő mértékig nagyobbalt szárd királyságot szintén nagyhatalmi rangra emeltesse. Ausztria részéről Rechberg gróf örvend a vitéz spanyol nemzetnek ily szerencsén; azonban nem akarja, hogy aztán más országok is alkalmat vegyenek ezen példára hivatkozni. Thoulon érteni fogja mely országra történik itt célzás.

— London, aug. 4. Az alsóház ma éji ülésében Russell I. megjegyzi, miképp Oroszország s Ausztria nem fogadják el a savoyai kérdést miatt tartandó értekezletet; ha ezen két hatalmasság nem vonja vissza vonakodását, ezen ügy elintézése más módon fog történni.

— Az angol kormány e hó 2-án, az erősbítésikérdésben az ellenzék felett fényes győzelmet vívott. A Palmerston által indítványozott resolució, melynek értelmében a parlament előlgesen, vagyis e folyó évre 2,000,000 fontot szavaz meg — a kormány egészben 9,000,000 fontot vesz az erődtési munkálatokra igénybe — elfogadott, miután az ellenében fölallított módosítvány 268 szóval 39 ellen, s egy második 165-tel 37 ellen, elvetetett. E szerint Brightnek megint csak nem kedvezett a szerencse. — Dufferin lord, kire Szíriában biztosi állomás ruházott, jelenleg Párisban van, honnét keletre indul.

— Most már bizonyos, hogy a Garibaldi s Clary tábornok közt kötött egyesség nem sajátkepi fegyverszünet, hanem egyszerűen a Szíziából teljes kivonulásra vonatkozó egyezkedés; mely kivonulásra a nápolyi kormány, az egyesség kifejezése szerint, „humanitási célból” határozta el magát. Most már semmimé gátolanda többé Garibaldit, hogy egészen a nápolyi szárazföld elleni terveinek létesítésére fordítsa gondját. Valóban egy marseillei sürgöny szerint, ő már 300 naszádot gyűjt össze a szárazföldre kiszállás végett. Több százok szemekkel látták az ezen expedícióra tett előkészületeket. Nápoly s a tartományok helyzete a lehető legkezelebb egy ily vállalatnak nézve. Hogy a fővárosban uralkodó hangulat ne is említsük, Calabriaiban az ingerültség folyvást növekszik; s a „Patrie” szerint Reggio ból jul. 29-n egyszázados küldöttség jelent meg Garibaldinál, hogy kijelentsék neki, miképp csupán jelenlétét várják, arra nézve, hogy a nemzeti mozgalom mellett nyilatkozzanak. — Garibaldi s taborkari tisztjei jul. 28-kán a Fáróhoz, a messinai szorulat bejárásához indultak; hova tüstént helyőrség küldetett.

— Mint a „Patrie”-nak Nápolyból jul. 29-ről írják: Ezen városban folyvást anyagi nyugalom uralkodik; de az ország általános helyzete naponként komolyabbá válik. Garibaldi arczképét s életrajzát minden utcában árulják. Egy garibaldianus bizottmány állandóan működik, összeköttetésben áll a szíziaili kormánnyal s a tartományokban is el van ágazva. A választásokat előkészíti s reméli, hogy sikerülend neki oly garibaldianus kamarát létesítenie, mely a dictátort behívandja s kijelentendi, hogy ő az egyetlen ember, ki képes a honról a veszélyekről elhárítani. Ezen terv köztudomású s minden akadály nélkül létesíthető. A király nagybátyjai minden erejökkel ügyeknek a dagadó árt megállítani; ők őszintén akarják az alkotmányt; de a szabadelvű párt kijelenti, hogy ezen alkotmány nem elegendő a nép javára. A quila gróf legközelebb befolyása által egy nagyszerű reactionarius mozgalmat gátolt meg, mely kísérletnek a jelen perczben a legkomolyabb következményei lehettek volna. Ezen tények következtében több, a hajdani pártokhoz tartozó személyek száműzetettek. Köztük van Nunziante tábornok is, ki fia kísérletében, a „Luivinal” hajón hagyta el Nápolyt; Párisban át Brüsselbe szándékozván.

— A „Moniteur” szerint a Garibaldi s Clary tábornok közt kötött s jul. 28-án aláírt katonai egyesség így hangzik: „1860 jul. 28-án Messinában. Clary Tamás a messinai csapatok főparancsnoka s lovag Medici Jakab vezérőrnagy, humanitas érzelmei által lelkesítette s ki akarván kerülni ama vérontást, melyet egyrésztől Messina elfoglalása s másrésztől a város s az erődök védelmezése okozott volna, az illető megbízók által nekik adott teljhatalom erejénél fogva, a következő egyességet kötöttek:

1. cz. A kir. csapatok Messina városát elhagyandják, a nélkül, hogy nyugtalanítatnának, a várost a szíziaili csapatok megszállandják, a nélkül hogy a kir. csapatoknak ez utóbbiakat szabad lenne nyugtalanítani.

2. cz. A kir. csapatok a jelen egyesség aláírásának napjától számítva, két nap alatt a Gonzaga s Castellaccio erődök-ből ki fognak vonulni. Mindkét szerződő fél két-két tisztet s egy-egy biztost nevezend, hogy azok az ágyak, hadiszerek s

életmi készletek, szóval a kivonuláskor a nevezett erődökben levő összes tárgyaknak jegyzékét elkészítsék. A szíziaili kormány gondoskodandik arról, hogy mihelyt a katonák a kivonulást eszközölték, minden feljegyzett tárgy átszállítása megkezdessék, hogy az lehető gyorsasággal végeztesse be, s hogy az átszállított tárgyak ama semleges területen, melyről alább leendő szó, télessenek le.

3. cz. A kir. csapatok hajóáruitelése a szíziailiak részéről nyugtalanítás nélkül fog eszközölni.

4. cz. A kir. csapatok a fellegvárak s a Don Blasco, Santemo, s San-Salvadore erődöknek birtokában fognak maradni; de azon föltétl alatt, hogy azok a városnak semmi körülmények közt se okozhassanak kárt; azon eset kivételével, ha azon várművek megtámadatnának s ha a megtámadás végett munkálatok maga a városban történének. Mindaddig, míg azon föltételek fennállanak s megtartatnak, a fellegvár tartózkodandik a tüzelésnek a város elleni megnyitásától, az ellenségeskedések megszűnéséig.

5. cz. A katonai területövel párhuzamosan s azzal határossan egy földdarab semlegesített fog; még pedig magának ezen területönek 20 méternyire kell feküdnie, a fellegvárak jelenleg környező területö határainál.

6. cz. A tengereni közlekedés mindkét részről tökéletesen szabad marad; ennek következtében a mindkét részről lobogók tiszteletben fognak tartatni. Végre a jelen egyesség aláírásának szabadságukban álland, azon polgári életbeli szükségletekre vonatkozólag, melyekről Messina városában gondoskodni lehet, a királyi csapatokrai tekintettel egyezkedni. (Következnek az aláírások.)

— A katonai egyezmény indokairól írja a párisi legitimista „Union”: „Először is a messinai erődnek életmi szerekkel ellátása lehetlenné vált, mivel a királyi tengerészet nem akar Szíziába életmet vinni a harcznak folytatása végett s a tengerészet főparancsnoka, mint hallszuk, elbocsátatást kéri, ha a király még sem akarja kívánatától elállani; másodszor 33,000 önkéntes állana készen Genuában hajóra szállni s a szárazföldi hadjáratban résztvenni, minél fogva Ferencz király ő felségének minden rendelkezhető haderejét a szárazföldön kell együtt tartania, hogy a kiszállásnak gátot vehessen.”

Garibaldi pedig a Claryval való egyezményt Messinában egyedül azért kötö, hogy egy csepp vért se pazaroljon önkönkül, mivel Nápolyt indul.

— Garibaldi következő hadiparancsot bocsátott katonáihoz:

Miri, jul. 19-én 1860. Hadiparancs. A Medici-dandár érdemeit szerzett magának a haza iránt. Tulnyomó erőtl megtámadatva, katonái ujjalag bebizonyították, mit tehetnek a szabadság fiainak szuronyai. Cosenz, Medici, Carini és Bixio dandárnokok vezérőrnagyokká, Eberczredes pedig dandárnokká léptetettik elő. A szíziaili nemzetisereg, egyelőre 4 gyalog hadosztályból, 1 tüzér és 1 lovas dandárból fog állani. A hadosztályok sorrendje a 15-dik számon, melyet Turr ezredes fog vezényelni, kezdődik. Az említett hadosztályok dandárainak megalkításához a vezérőrnagyok nekem, a tisztiek kinevezése iránt, a kellő felterjesztéseket haladéktalanul megteendő. Seregünk ezennel a déli-hadsereg nevével veszi fel. A foljebbi végrehajtásával a haditűkarsági tábornokai főnök van megbízva.

(Aláírva) Garibaldi dictator.

Turin, aug. 5. Itt azon hír szárnyal, miszerint a nápolyi meghatalmazottak, a Nápoly s Szardínia közti szövetség lehetlenségének tekintetéből, Nápolyba vissza fognának indulni. Hírszerint Calabriaiban 1500 garibaldianus szállott ki, a nélkül hogy ellenállásra talált volna. Garibaldi mihamarább Nápolyba várják.

— A teplitzi értekezletről Turinba érkezett hírek igen fontosnak tekintik, minthogy a miniszterium julius 29-dikén este kabinettanácsot tartott, melyben Ricisoli és Lamarmora is részt vettek. A kormány el van határozva semmi diplomatiai vagy bármilyen egyéb demonstratio által nem engedni magát a nemzeti politika útjáról eltéríteni, s Ausztria minden kísérletének — magát a fölszöveg ügyeibe avatni — ha kell, fegyveres kézzel is ellentállani azon biztos hitben, hogy ily esetre nemcsak Franciaország, hanem Anglia is Piemont mellett állana. Hiszik ugyanis annak lehetőségét, hogy Ausztria, fölhatortítva a Poroszországgal jobb viszony lábrakelte által, találand ismét ürügyet, hogy Turinba egy sőtö ultimatumot küldjön, s Poroszországot úgy be tudja majd bonyolítani, hogy közvetlen segítséget nem vonhatja meg. Az ausztriai kormány végcélja lenne, Felő-Olaszország visszafoglalása; a turini minisztérium ezen eventualitásra készen van, s katonai készleteit nagy tevékenységgel folytatja. A rendeletek már is kiadák különféle táborhelyek alakítására; ezek egyike a Brescia melletti Montechiaro mellett lesz, mely 12 gyalogezredből, 6 bersaglieri zászlóaljból, 3 lovas ezredből, s kilencz tüzéregből álland; főparancsnoka Lamarmora tábornok lesz.

— Depretis, Szíziaila predictora, a palermói községtnács küldöttségének felelőn, a következő fontos szavakat mondá nyíltan, minden tartózkodás nélkül, Olaszország teljes egységére vonatkozólag: „E nagy királyság fővárosának Rómanak kell lennie, s ennek nagysága és szépsége koronáját képezendik, Palermo, Nápoly, Bologna, Florencz, Genua, Velenze, Milano, Turin.”

— Rómából írják, hogy a pápa, feleletül a szíriai püspököknek hozzá intézett levelére, egy encyclicát bocsátott közre, melyben azon megszálásokat, melyeknek a maroniták áldozatul estek, igen sajnálja, s borzalmat fejezi ki azon barbárság felett, a francia expedíció dicseri és a francziák császártól inti, hogy a hitetlenek kihágásait gátolja, s az erkölcs és vallás ellenségeit büntesse meg.

— A bécsi „Aust. Korr.” jelenti: „Mindig nagyobb bizonyossággal állítják, hogy a Császár ő Felsége szeptemberben Varsóba utazik, holis II. Sándor cszárral és a porosz hg-kormányzóval lesz találkozandó.”

— A rajnai lap írja: Stambuli levelezőnk megerősíti, hogy a török hatóságok Szíriában nemcsak lusták és hanyagok voltak, hanem hogy a török katonák is a druzsoknak inkább se-

gelyökre mint ellenők voltak. Hanem levelezőnk oda is utal, hogy a rajongó gyűlölet nem kissé volt azáltal fokozva, hogy ott általános azon hiedelem uralkodik, miszerint a keresztény kormányok a mohamedánokat kiirtani szándékoznak. A fekete-hegyiek pártoltatnak, a krimi tatárok ezrivel üzetnek ki, a maroniták nyíltan bevallják, hogy a dzukot ki akarják irtani; mindez felflóbantá őket és Szíriát vérell boríták el.

Egy, Beyruthból Bécsbe érkezett jelentés szerint, „Redoutable” francia gőzös azon hadcsapatokat, melyek fedélzetén voltak, Saidában partra szállítá. Ha e jelentés valószínű, akkor a francia hadcsapatok kiszállítása tétleg megkezdett volna. (Saidának van 6000 lakosa, s az angol és osztrákok által 1840-ben történt hősies megostromlás következtében ismeretes.) — Sztambulban attól féltek, hogy a francia hadcsapatoknak Szíriában való kiszállása iránti tudósítás, a török fővárosban való megszállásra jeladás leendő, és nem csupán a Kapu tartott esetlegességtől, hanem Lavalette is hadihajókat kéri, hogy a törököket lehetőleg féken tartsa.

— Az orosz lapok oly tudósításokat közölnek Törökország északi részeiből, mik ha valók, akkor a szíriai megszállásoknál semmivel sem csekélyebbek. Állítólagosan a helyszínen gyűjtött statisztikai jegyzetek szerint, Boszniának északi s északkeleti részeiben április hónapban több mint 3000 keresztény vettettet volna börtönökbe s pinczékbe, s ezenkívül magában Sarajevóban 1700 embert alátartott elfogva. „Minden reggel látják a lakosok, midőn a törökök a börtönből karddal összevágott keresztényeket vetnek ki a csatornába.

— A thenéből érkezett hírek szerint a görög népség európai Törökországban nem kisebb izgalmasság, mint Ázsiában, habár még olyan nagyban nem mutatkoznak az erőszakoskodások.

— A hadi erőről, melyet annyi felé kell megosztani, következő adatokat közli ugyanazon levél: A prisztinai (Montenegro szomszédjában levő) tábor áll 13 század lovasságból, 5 üteg tüzérségből s 12 zászlóalj gyalogságból. E táborból külön választva állomások Novibazarában, Ipióban és Szimiczában 4 század lovas, 1 üteg, 1 zászlóalj aknász, 4 zászlóalj gyalog, — mindössze 18,000 ember. Monasztirban van a tartaléktábor, mely 6000 emberből áll s Epirusban és Thessaliában ugyanezen számú sereg van. Bulgáriában a hadsereg száma nem kevesebb volt 20,000 emberről, s Boszniában és Herzegovinában mindössze, minden fegyvernemet oda számítva, 12,500 ember tart állomást. Ide számítva a konstantinápolyi helyőrséget, a gardákat, a rumili hadtestet s az Afrikában elszórt állomások katonaságát legalább 150,000 embert számíthatunk mindössze. Az anatóliai, arabisztáni és iraki hadtestek számára nézve kevesebbek s rosszabbul vannak szervezve, de mindenesetre derék sereget lehet alkotni belőlök. Így nem tűzós, hogyha állítjuk, hogy ideszámítva a redifeket, kik már számosan vannak fegy-

verben s folyvást gyülekeznek, két hónap alatt 400,000-nyi rendezett hadseregnek parancsolhat a szultán.

A porta tengeri ereje áll 3 nagy vitorlás hajóból, 2 vitorlás sorhajóból, 2 csavar-gőzös-sorhajóból, 2 vitorlás fregátból, 4 kerekcső-gőzfregátból, 2 csavar-gőzfregátból, 10 csavar-gőz-corvettekből, 10 ágyunaszádból, 65 briggből s kisebb hajóból, összesen 1080 ágyúval, ide nem számítva 4 sorhajót és 2 fregátot, melyek most készülnek. A matrózok s tengeri katonák száma 30,000, a szükség esetében kétannyra emelhető.

— Konstantinápolyban híre terjedt, hogy Drinápolyban is kezdik gyilkolni a keresztényeket; de úgy látszik, hogy eddigelő e hír alaptalan.

— Marseillebe érkezett tudósítások szerint, Fuad pasa, a magával vitt csapatokkal együtt jul. 16-án Beyruthba érkezett. Egy konzuli sürgöny constatairozza, hogy a damaszkusi muzulmánok többsége nem vett részt az öldöklésekben, melyek 2400 gyilkos által követelték el; az 5000 főnyi rendes és nem-rendes török katonaság téllenségben maradt, vagy a keresztényeket a lángok közé vetni segítette. Abd-el-Kader fegyveres kézzel védelmezte a keresztényeket. Az öldöklés jul. 16-án szűnt meg. Számos menekült szíriaiak érkeztek Alexandriába, kiket az egyiptomi kormány bő segélyezésben részesített, s egy térs palotát helyezett rendelkezésükre szállásul.

Ujabbak. — Páris, aug. 6. A mai Moniteur közli a szíriai expedícióról szóló, 3-án aláírt két jegyzőkönyvet. Tartalmuk egyez azon magyarázattal, melyet Russel lord adott rólok az alsóházban. — Abd-el-Kader a becsületrend nagy keresztjét kapta.

— Milano, aug. 6. A „Perseveranza”-nak írják Rómából, hogy Goyon tñnok, Franciaországba visszatérendő, 5-n Civitavechiában tengerre szállt. — Spoleto-ban a nép és az idegen ezredek összevesztet, a minék következtében az ottani jászinházat bezárták. — Nápolyban 1-jén azon hír volt elterjedve, hogy Stocco lovag 1500 önkéntessel Calabriában artra szállt.

Turin, aug. 3. Farini visszatért Genuából. Küldetése az egyházi állam ellen célzott forradalmi expedícióra vonatkozik.

— A „Patrie” d s eddahi levelekből úgy értesült, hogy Arábiában nagy forrongás uralkodik; szíriai sürgönyök után pedig jelenti, hogy Larondière Lenoury kapitány a „Zénobie” hajóval Kréta szigetnek vette útját, a hol szintén nagy a forrongás.

— Az ázsiai Törökország különböző részeiből, mintszintén Bosznia, Albania és Herzegovina, sőt Konstantinápolyból

is tudósítások vannak, mikben azon bizonyos meggyőződés van kifejezve, hogy a francia tricolor lobogása a szíriai parton jeladás lesz az egész török birodalomban kitörendő általános zendülésre. Tan éppen ez okból is esett oly szívesen neki a szíriai hadjáratnak a francia kormány, mert előre látta e változásokat, s e diversiót nemcsak az olasz ügynek gyors bevégezése tartá szükségesnek, hanem arra nézve is, hogy rögtön mindkét lábával kellő közepbe ugorhasson bele a keleti kérdésnek, a nélkül, hogy azt bármely európai hatalom többé megakadályozni képes lehetne.

— A legutóbbi táviratok Nápolyból egymással ellenkezni látszanak. Mig a milánói „Perseveranza” Turinból f. hó 6-ról jelenti: hogy a Calabriábani kiszállásra vonatkozó közlés „elsietettnek” látszik lenni, egy Nápolyból 5-én kelt távirat így szól: „Miután a kormány a Garibaldi-vari fegyverszünet eszközlése iránti faradozásai meg-hiusultak, itt minden előkészület megtétetik, a véletlen megtámadás visszaverése végett.” Gyanús hangzik kivált azon genuai 6-ki távirat, miszerint Nápolyban katonai zavarok ütöttek volna ki, melynek jelentőségét éppen nem képes csökkenteni azon körülmény, hogy „a távirati közlekedés is félbeszakadt.”

Nápolyból aug. 7-én távirják: „Bosco tñnagy hadosztálya Calabriába ment.” Ugy látszik, Garibaldinak éppen az célja a Calabriába intézett csapatkiszállással, hogy a nápolyi hadseregnek jobb részt ottan foglalkoztassa, mialatt maga Nápoly-nak indul. Nápolyban aug. 1-én már egy ideiglenes kormány felállításáról beszéltek, mely követtséget küldött Garibaldihoz Messinába, hogy ajánlja neki a nápolyi királyságot, ha gyorsan beavatkozik. Különös az, hogy Nápolyban s a körültelevő tartományokban legalább is 80,000 főnyi sereg van mindennemű hadiszerezzel jól felszerelve, és mégis senki se gondol komoly ellentállásra. A közvélemény egészen át van hatva az olasz egység érzetétől.

— Genuában, aug. 7-én az esti lapok jelentik: „Diktatóri kibocsátvány által a szárdinai alkotmány Sziciliában kihirdetett.” — Genuából a legközelebbi napokban szokatlanul sok expeditio ment Sziciliába. Az események úgy látszik mindent rohammal mennek céljuk felé.

A napi hírek egyik legfontosbika, ha valószínű talál, nyilván az, mit egy rajnai lapnak Párisból 5-ről írnak: „A porosz követ Turinba kinyilatkoztatta Cavournak: hogy Poroszország az olasz kérdésben minden körülmények között semlegesesen fogja magát viselni.”

Bécsi börze. Auguszt. 8-án: Nemzeti kölcsön 89.10. Metalliques 5 pcentes 70.15. Urbéri papírok: magyar 72.75. erdélyi 69. — Bankrészevény 837. Korona 17.55. Cs.k. arany 6.07. Ezüst 26.50.

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1047)

2344. sz.
pol. 1860.

Hirdetmény.

Az erdélyországi magas csász. kir. helytartó tanács idei május 21-dik napján kelt 25,976. 1859. számú rendeleténél fogva Felvincz mezővárosának egy 4-dik és minden évben augusztus hó 23-dik napjára eső országosvásárt ezt megelőző augusztus 20-dik, 21-dik és 22-dik napjaira eső baromvásárral együtt megengedni méltóztatott.

Mi ezenel közhírré tétetik.

Felvinczen, július 27-dikén 1860.

A cs. kir. járáshivatal.

(1049)

Árcsökkenetési hirdetmény.

Folyó 1860-ban augusztus 20-án délelőtti 9 órakor fog az ó-tordai reformata eklézsia leány-iskolája az illető felsőbbé által helybenhagyott terv szerinti építési árcsökkenet útján, a nevezett egyházközség 629. szám alatti nagy papi lakán kiadni.

Részletes munkálatok árjegyzéke:

1. Minden megkivántató földmunkák	323	frt	46	kr.
2. Kőmivemunka a szükségeltet anyagokkal együtt	4336	„	42	„
3. Acsmunka az anyagokkal	913	„	98	„
4. Asztalos, lakatos és üvegesmunkák	1687	„	50	„

Összesen 6661 frt 26 kr.

A vállalkozók a kitűzött napon és helyen bánatpézzel, a kivevők tíz száztólú tiztisítékkal kötelezetnek magukat ellátni.

Az építési nemek s árcsökkenetési feltételek az ó-tordai nagy papnál megtekinthetők. Kelt Tordán, július 29-kén, 1860-ban.

A reformált egyházközség előjárásága.

(1044)

Hirdetés.

Décs várossának a Szamos vizén lévő két nagy hidjától járó vámjövedelme a november 1-től 1860. október 31-ig 1864-be eső időre, folyó évi augusztus 24-kén délelőtti 9 órnkor, a Décs városi tanácsirodába árverés útján ki fog adatni.

A földiállási ár 455 forint o. é.

Bánatpénz 227 forint o. é.

A többi árverésifeltételek a szokott hivatalos órákon, valamint az árverés napjára ezen hivatalnál láthatók.

A Décs városa tanácsából, július 31-kén, 1860,

Idősb PATAKI polgármester.

NEM HIVATALOS.

(1016)

(4—6)

Simai Ágoston és társa

ujjonnan alakult

pénzváltó irodája,

Pesten nagy-hidutca 9-dik szám alatt tisztelettel tudatja a t. cz. erdélyi közönséggel, hogy mindennemű allampapírokat, sorsjegyeket, arany és ezüst pénzeket illendő napi árfolyam szerint bevált és elad.

(1017)

(4—6)

Hirdetés.

A károly-fejérvári cs. kerületben balásfalvi árában Henningfalván fekvő b. Radák István és Ádám féle birtok—mely hiteles birtok írásban áll: 57 hold 1162 □ öl szántó, 12 h. 62 □ öl kaszáló 390 □ öl legelő, 14 h. 300 □ öl erdő, 1 h. 237 □ öl termékeny földből; továbbá egy udvarház, egy curialista s egy pusztából — szábadkézből eladó. Bővebben értekezhetni felőle jószágigazgató Mihály Károlynál Ozdon, vagy Filep Samunál Kolozsvárt.

(1051)

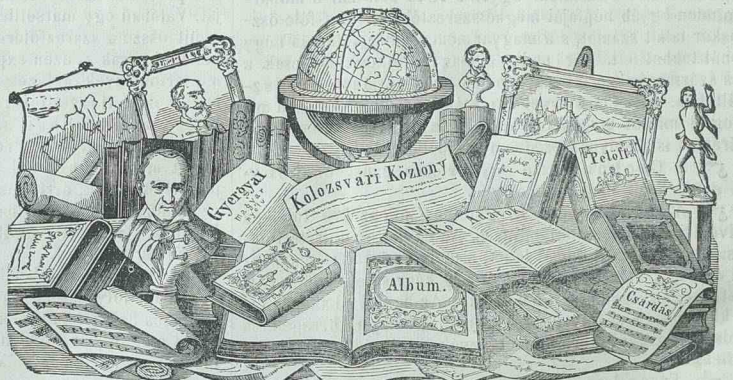
(1—4)

DEMJÉN LÁSZLÓ

könyv- mű- és hangjegy kereskedésében

KOLOZSVÁRTT

következő becses művek kaphatók:

SZALAY, MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE

5 kötet börbe kötve 22 frt 42 kr.

UJABEIKORI ISMERETEK TÁRA, tudományok

és politikai társas élet Encyclopaediája

6 köt. vászonba kötve 18 frt.

BUDAPESTI SZEMLE szerkeszti és kiadja Csen-

geri Antal 30 füzet 30 frt.

MEZEIGAZDASÁG KÖNYVE Stephens nyomán,

7 kötet 12 frt 60 kr.

HAZÁNK, közlemények a nemzeti történet és

honismeret köréből, szerkeszti Török János

2 kötet 10 frt.

KöVÁRY L. ERDÉLY TÖRTÉNELME

3 kötet 5 frt 80 kr.

EGYETEMES MAGYAR ENCYCLOPAEDIA,

szerkeszti Török János 1 kötet 4 frt.

MAGYAR TÖRTÉNELMI EMLÉKEK, kiadja a

magyar akadémia történelmi bizottságja 7 kötet

22 frt 5 kr.

Olvasó-egyletek, casinók, stb. na-

gyobb mennyiségben történendő megren-

deléseknél különös kedvezményekben ré-

szesülnek.

Az új iskolai év közeledése

alkalmával bátor vagyok az erdélyi

t. cz. igazgató tanár urakat felkérni, szí-

veskednének új könyvkereskedéssel

kísérletet tenni, hogy annak előnyössé-

géről, pontosságáról meggyőződhesenek.

(1045)

(2—4)

Zene és Forteplano raktára

NEDELKOVITS GYÖRGY kereskedőnek

Nagy-Szebenben.

Különböleg átjárt, valamint újak, a maga valóságában eladandók és megkaphatók; a vidékeken lakó t. czimű vevőknek felszólítása s kívánsága rögtön kényelmök szerint kivivendő, egyszersmind pontosan fognak szolgáltatni: egy Derckvonn Forteplano 80 frt, Szanny 100 frt, 120 frt 240 frt, egy Pianino 150 frt, két nyolczados (octáv) háromszoros vasnyújtókkal per 350 frt, 360 frt, 380 frt, 400 frt ausztriai értékben. Továbbá ajánlja magát a fennevezett mindennemű kezelt Forteplanoakat érvénységi áron beszélni, avagy ujjakkal kicserélni.